

EUROPOS
KOMISIJA

EUROPOS SAJUNGOS
VYRIAUSIASIS ĮGALIOJINIS
UŽSIENIO REIKALAMS IR
SAUGUMO POLITIKAI

Briuselis, 2014 05 08
JOIN(2014) 18 final

BENDRA ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Ypatingasis Administracinis Regionas Honkongas. 2013 m. metinė ataskaita

SANTRAUKA

1997 m. Honkongą perdavus Kinijos Liaudies Respublikai, Europos Sąjunga ir valstybės narės atidžiai stebi Ypatingojo Administracinio Regiono (YAR) Honkongo politinę ir ekonominę raidą pagal principą „viena šalis – dvi sistemos“. Vykdamas 1997 m. įsipareigojimą Europos Parlamentui, skelbiama metinė Honkongo raidos ataskaita. Tai yra 16-oji ataskaita, ji apima raidą 2013 m.

ES mano, kad Kinijos ir Didžiosios Britanijos deklaracijoje ir Honkongo Pagrindiniame įstatyme nustatytas principas „viena šalis – dvi sistemos“ toliau tinkamai taikytas 2013 m. Toliau buvo ginamos Honkongo gyventojų teisės ir pagrindinės laisvės, užtikrinamas teisinės valstybės principas, saugoma rinkos ekonomikos sistema ir verslo sąlygos.

Toliau plėtoti dvišaliai ES ir Honkongo santykiai – lapkričio mėn. Honkonge lankėsi Europos Komisijos pirmininkas José Manuelis Barroso. Prekybos ir ekonominiai santykiai vystėsi gerai, ES ir Honkongas tęsė ir plėtė dialogą bei bendradarbiavimą daugelyje bendro intereso sričių, įskaitant finansines paslaugas, muitines, aplinką, mokslinius tyrimus, švietimą ir kultūrą.

ES labai svarbu Honkongo stabilumas, ekonomikos klestėjimas ir demokratinė raida. Ji mano, kad atskaitinga vyriausybė padeda užtikrinti stabilumą ir gerovę ir išsaugoti Honkongo, kaip pagrindinio tarptautinio verslo centro, padėtį.

ES toliau remia pastangas siekti esminės pažangos, kad būtų įgyvendintas Honkongo vyriausybės Nacionalinio liaudies kongreso nuolatinio komiteto tikslas iki 2017 m. Vyriausybės vadovo rinkimų ir 2020 m. Teisėkūros tarybos rinkimų užtikrinti visuotinę rinkimų teisę, atsižvelgiant į YAR Honkongo Pagrindinį įstatymą ir Honkongo gyventojų norus.

POLITINIAI POKYČIAI

Savo pirmajame 2013 m. sausio mėn. politiniame pranešime Vyriausybės vadovas Chun-ying Leungas pristatė ilgalaikę Honkongo koncepciją ir tikslus su šūkiu „pragmatiškai siekti pokyčių, išsaugoti stabilumą, tarnauti žmonėms“. Jis pažadėjo ginti pamatines Honkongo vertybes, pagal Pagrindinį įstatymą įgyvendinti principą „viena šalis – dvi sistemos“ ir tinkamai valdyti Honkongo ir žemyninės Kinijos santykius.

Jis teigė, kad kaip Kinijos YAR Honkongas sulaukė didelės ir tvirtos paramos iš centrinės valdžios. Jo įsitikinimu, pasinaudodamas principo „viena šalis – dvi sistemos“ teikiamais privalumais Honkongas ne tik atvėrė didžiulę žemyninės dalies rinką ir jos atokias ekonomines teritorijas, bet ir pagerino Honkongo kaip tarptautinio centro statusą.

Pagrindinių politikos iniciatyvių tikslas buvo skatinti ekonomikos vystymąsi, be kita ko, stiprinant ekonominius santykius su žemynine dalimi ir plėtojant Honkongo finansines paslaugas, verslo ir specialistų paslaugas, tarptautinę laivybą, inovacijas ir bandymus; didinant žemės pasiūlą ir siūlant subsidijuojamą būstą trumpuoju ir vidutinės trukmės

laikotarpiu; sukuriant priemones, kuriomis siekiama mažinti skurdą, gerinti pagyvenusių žmonių priežiūrą, gerinti moterų ir etninių mažumų padėtį ir toliau vystyti darbo politiką, taip pat užtikrinant aplinkos apsaugą ir išsaugojimą, gerinant oro kokybę, tvarkant atliekas ir skatinant statyti ekologiškus pastatus.

Kaip ir 2012 m., vykdomosios ir įstatymų leidžiamosios valdžios santykiai 2013 m. buvo sudėtingi. Įstatymų leidėjai blokavo arba atidėjo nemažai iniciatyvų. Vykdomoji ir įstatymų leidžiamoji valdžia nepasiekė galutinio susitarimo dėl Honkongui esminių klausimų, tokių kaip kietųjų atliekų tvarkymas, visų pirma sąvartynai. Kaip ir 2012 m., kai kurie Teisėkūros tarybos įstatymų leidėjai savo tikslams pasiekti pasitelkė parlamentinį tuščiažodžiavimą. Tai ypač paveikė diskusijas dėl 2013 m. biudžeto, kai nedidelis skaičius įstatymų leidėjų pasiūlė daugiau nei 700 2013 m. asignavimų įstatymo pakeitimų.

Teisėkūros tarybos pirmininkas Jasperas Tsangas padarė prielaidą, kad vykdomosios ir įstatymų leidžiamosios valdžios santykiai yra prasti dėl struktūrinių priežasčių, ir pažymėjo, kad dabartinė valdymo sistema nesuteikia tvirtos ir patikimos daugumos paramos Taryboje. Jis taip pat pažymėjo, kad tiek įstatymų leidžiamosios, tiek vykdomosios valdžios institucijos turi gerbti ir atsižvelgti į visuomenės nuomonę. Pasirinkta Honkongo Vyriausybės vadovo ir Teisėkūros tarybos rinkimų sistema turėtų užtikrinti veiksmingesnę Honkongo valdymą.

Honkongas toliau laikėsi įsipareigojimo užtikrinti vientisumą, o Nepriklausoma kovos su korupcija komisija (angl. ICAC) dirba kartu su bendruomene, kad veiksmingomis teisėsaugos, švietimo ir prevencijos priemonėmis kovotų su korupcija. 2013 m. ICAC gavo 2 652 skundus dėl korupcijos, tai yra 33 proc. mažiau, palyginti su 2012 m. gautais 3 932 skundais, o pripažintų pagrįstais skundų skaičius sumažėjo 41 proc. Tiksliai šio sumažėjimo priežastis nustatyti sunku. Patariamąjį komiteto korupcijos klausimais pirmininko teigimu, vienas iš veiksnių galėtų būti dėl didesnių ICAC pastangų prevencinio švietimo srityje padidėjęs visuomenės informuotumas apie korupcijos prevenciją. Kitas veiksnys galėjo būti sumažėjęs visuomenės pasitikėjimas ICAC po pastarojo meto prieštarų įvykių, susijusių su per didelėmis buvusio ICAC komisijos nario oficialiomis reprezentacinėmis išlaidomis. Šį klausimą išnagrinėjo Vyriausybės vadovo paskirtas Nepriklausomas ICAC oficialaus reprezentavimo, dovanų ir komandiruočių reglamentavimo sistemų ir procedūrų peržiūros komitetas ir Teisėkūros tarybos viešųjų sąskaitų komitetas. ICAC teigė, kad įgyvendins visas abiejų komitetų pateiktas rekomendacijas.

2013 m. pagrindinė politinių diskusijų tema buvo visuotinės rinkimų teisės įvedimas 2017 m. vyksiantiems Vyriausybės vadovo rinkimams. Šioje srityje pradėta akademinė grupių, pilietinės visuomenės, verslo organizacijų ir politinių partijų įvairių iniciatyvų. Daugumos jų tikslas – sukurti demokratiškesnę kandidatų siūlymo sistemą. Judėjimas „Occupy Central“ pradėjo demokratinės rinkimų sistemos kampaniją ir paskelbė, kad užims Honkongo centrinį verslo rajoną, jeigu YAR Honkongo vyriausybės reformos pasiūlymas neatitiks tarptautinių standartų.

YAR Honkongo vyriausybės nariai ir Kinijos Liaudies Respublikos centrinės vyriausybės ryšių palaikymo tarnybos Honkonge direktorius prisijungė prie viešų debatų apie rinkimų reformą. Ryšių palaikymo tarnybos direktorius nurodė reformos teisinį pagrindą Pagrindiniame įstatyme ir Nacionalinio liaudies kongreso nuolatinio komiteto sprendimus dėl Vyriausybės vadovo rinkimo ir Teisėkūros tarybos suformavimo metodų. Jis taip pat teigė, kad centrinė vyriausybė tikisi, kad būsima rinkimų sistema užtikrins, kad būtų išrinkti ir paskirti tik tie kandidatai, „kurie myli šalį ir myli Honkongą“.

2013 m. spalio 17 d. Vyriausybės vadovas paskelbė, kad sukuriama konstitucinės plėtros darbo grupė, kuriai vadovauja administracijos vyriausiasis sekretorius, teisingumo sekretorius ir konstitucinių ir žemyninės dalies reikalų sekretorius. Gruodžio 4 d. YAR Honkongo vyriausybė pradėjo viešas konsultacijas dėl 2017 m. Vyriausybės vadovo rinkimų ir 2016 m. Teisėkūros tarybos rinkimų reformos. Konsultacijoms skirtame dokumente¹ visuomenės nariai kviečiami iki 2014 m. gegužės 3 d. siūsti savo nuomones Konstitucinių ir žemyninės dalies reikalų biurui.

Viešos konsultacijos suteikė debatams dėl rinkimų reformos aiškesnę struktūrą ir kryptį. Nuomonės labai išsiskyrė, ypač dėl kandidatų siūlymo procedūros. YAR Honkongo vyriausybės ir centrinės vyriausybės pozicija ir demokratinių partijų ir jų šalininkų pozicija šiuo klausimu ir toliau buvo nesuderinama. 2015 m. reikės rasti kompromisą dėl šio esminio klausimo ir kitų svarbių klausimų, siekiant užtikrinti, kad būtų galima laiku užbaigti rinkimų reformą iki 2016 m. Teisėkūros tarybos rinkimų ir 2017 m. Vyriausybės vadovo rinkimų, būtinų veiksmingam Honkongo valdymui užtikrinti.

Toliau diskutuota apie Honkongo aukštų teisinės valstybės standartų išlaikymą ir teismų sistemos nepriklausomumą. Per 2013 m. teisinių metų pradžios paskelbimo ceremoniją Paskutinės instancijos teismo vyriausiasis teisėjas Geoffrey Ma Tao-li pabrėžė poreikį užtikrinti teisės vientisumą ir konstitucinio teisėjų vaidmens bei teismo proceso skaidrumo svarbą. Vyriausiasis teisėjas Geoffrey Ma Tao-li pareiškė tvirtai tikintis tolesniu Honkongo teismų sistemos nepriklausomumu.

2013 m. Paskutinės instancijos teismas priėmė du sprendimus, kurie patvirtina vyriausiojo teisėjo nuomonę, kad Honkonge ir toliau laikomasi aukštų teisinės valstybės standartų. Vienu iš sprendimų patvirtinta lytį pakeitusių transseksualių asmenų teisė susituokti ir paskelbta, kad esama teisinė kliūtis tam prieštaravo konstitucijai. Kitu sprendimu paskelbta, kad vyriausybės politika, pagal kurią visapusiška socialinė pagalba teikiama tik tiems asmenims, kurie Honkonge pragyveno bent septynerius metus, prieštaravo konstitucijai. Būtų galima patobulinti kai kurias teises nuostatas, kaip antai su teisine pagalba mažas pajamas gaunantiems asmenims susijusias nuostatas.

¹ Konsultacijoms skirtas dokumentas dėl Vyriausybės vadovo 2017 m. rinkimo ir Teisėkūros tarybos 2016 m. suformavimo metodų. Šis dokumentas susijęs su Teisėkūros tarybos suformavimu 2016 m., o ne 2020 m.

Honkonge įsisteigusios Europos įmonės ir toliau teigė, kad savo centrinę Kinijos ar Azijos būstinę nusprendė čia įsteigti pirmiausia dėl teisinės valstybės standartų ir kokybiškos teismų sistemos. Remdamasis tvirtos teisinės valstybės reputacija Teisingumo sekretorius Rimsky Yuenas toliau reklamavo Honkongą, kaip tarptautinio arbitražo ir teisinių paslaugų regioninį centrą. Kinijos jūrų arbitražo komisija paskelbė, kad įsteigs savo skyrių Honkonge, taip pat sudaromos sąlygos Nuolatiniam arbitražo teismui, kurio būstinė Hagoje, lengviau nagrinėti arbitražo bylas Honkonge.

Kad geriau patenkintų kintančius visuomenės poreikius, teisingumo sekretorius, eidamas Teisės reformos komisijos pirmininko pareigas, taip pat pradėjo tyrimą dėl galimos teisės reformos tokiose srityse kaip archyvų teisė, teisė susipažinti su informacija ir trečių šalių finansavimas arbitražui.

Honkongo gyventojai toliau naudojosi teise į žodžio ir asociacijų laisvę. 2013 m. birželio 4 d. ir liepos 1 d. vyko kasmetinės eitynės, taip pat du dideli politiniai mitingai. Lygių galimybių komisijos pirmininkas pasakė kalbą per metines gėjų eitynes, taip pat per metus buvo surengta įvairių mažesnių mitingų dėl politinių ir socialinių bei ekonominių klausimų, susijusių su Honkongu ir žemynine dalimi. Didžioji dalis mitingų buvo taikūs ir policijos veiksmai apskritai buvo proporcingi.

Žiniasklaida, įskaitant skaitmeninę žiniasklaidą, toliau buvo laisva ir reiškė įvairias nuomones. Vis dėlto stiprėjo įspūdis, paminėtas metinėje Honkongo žurnalistų asociacijos ataskaitoje, kad ir spausdintinė, ir elektroninė žiniasklaida save cenzūravo, ypač kalbėdama apie žemyninės Kinijos reikalus. Remiantis 2013 m. tendencijomis pagal organizacijos „Žurnalistai be sienų“ 2014 m. spaudos laisvės indeksą Honkongas nukrito trimis vietomis iki 61-os vietos. Tai lėmė savęs cenzūravimas ir didėjanti centrinės vyriausybės ryšių palaikymo tarnybos įtaka. Kaip toliau veiks principas „viena šalis – dvi sistemos“, ir Honkongo kaip teritorijos, kur verslo sektoriuje informacija juda laisvai, reputacija priklausys nuo žiniasklaidos laisvės. Todėl Vyriausybės vadovo pareiškimai, kuriais išreikšta parama žiniasklaidos laisvei, labai teigiamai įvertinti.

Didelių viešų diskusijų ir žiniasklaidos dėmesio sulaukė Honkongo santykiai su žemynine dalimi. Dėl sparčiai augančios ekonomikos ir žmonių tarpusavio ryšių, įskaitant turizmą, Honkonge retkarčiais kilo socialinių neramumų, o valdžios institucijoms – politinių problemų. Pavyzdžiui, padidėjęs žemyninės dalies gyventojų poreikis įsigyti būstą ir gauti vietą pradinėse ir vidurinėse mokyklose (ypač prie Honkongo ir žemyninės dalies sienos), darbo vietos žemyninės dalies gyventojams, didesnis viešojo transporto poreikis dėl sparčiai didėjančio turistų iš žemyninės Kinijos skaičius (nuo 35 mln. 2012 m. iki 41 mln. 2013 m.²) ir didėjanti kai kurių vartojimo prekių, įskaitant kūdikių pieno mišinius, kurių kartais pritrūkdavo Honkonge, paklausa.

² Šaltinis: Honkongo turizmo taryba.

Vyriausybė nustatė įvairių priemonių, kad apsaugotų Honkongo gyventojų interesus ir sutvirtintų rinką, atsižvelgdama į sparčiai kylančias kainas ir prekių trūkumą. Tačiau tokios priemonės nesustabdė vis plačiau žiniasklaidoje (įskaitant socialinę žiniasklaidą) reiškiamos nepalankios nuomonės apie žemyninę dalį ir kelių radikalių prieš žemyninę dalį nusiteikusių grupių atsiradimo.

EKONOMINĖ PLĖTRA

Honkongas tebėra vienas iš pirmaujančių finansų ir prekybos centrų pasaulyje. Keturi Honkongo pagrindiniai sektoriai (finansinių paslaugų, prekybos ir logistikos, turizmo ir specialistų bei gamintojų paslaugų) labiausiai skatino Honkongo ekonomikos augimą ir kitų sektorių vystymąsi bei darbo vietų kūrimą. Priklausomas nuo Kinijos ekonomikos pakilimo miestas vaidina svarbų vaidmenį prekybos su žemynine dalimi ir tarpusavio investicijų srityje. Honkongas sugebėjo klestėti remdamasis savo pagrindinėmis vertybėmis: teisine valstybe, laisvu informacijos judėjimu, skaidrumu ir nusistatymu prieš korupciją.

2013 m. Honkongo ekonomikos rezultatai buvo geri, jis toliau buvo gerai vertinamas daugelyje ekonominę laisvę ir konkurencingumą vertinančių pasaulinių tyrimų³. Nepaisant ekonominių laimėjimų Honkongas turi naujų su konkurencija susijusių sunkumų dėl Kinijos ekonomikos liberalizavimo ir kitų ekonominių centrų regione atsiradimo. Jo realus ekonomikos augimas 2013 m. buvo 2,9 proc. Augimą labiausiai skatino vidaus paklausa, o išorės sektorių rezultatai išliko vidutiniai dėl silpnų pasaulinės ekonomikos sąlygų. Užimtumo lygis buvo geras, o nedarbo lygis beveik visus metus išsilaikė apie 3,3 proc. Vartotojų kainos pakilo 4,3 proc.⁴

Remiamas centrinės vyriausybės Honkongas išliko didžiausias lengvatinių mokesčių ženminbi juanio (RMB) centras pasaulyje. Jame laikomos didžiausios ženminbio juanio atsargos nežemyninėje Kinijoje (daugiau nei 1 trln. RMB⁵ 2013 m. pabaigoje). Jis toliau turėjo konkurencinį pranašumą, palyginti su kitais finansiniais centrais, dėl rinkos infrastruktūros ir likvidumo, ir siūlė daug įvairių RMB investicinių produktų. 2013 m. birželio 24 d. oficialiai paskelbta CNH Honkongo tarpbankinė rinkos palūkanų norma (CNH HIBOR) ir nustatytos orientacinės lengvatinės skolinimosi normos bei sudarytos lengvesnės sąlygos sukurti daugiau apsidraudimo galimybių. Kitas žingsnis siekiant Honkongo kaip Azijos fondų valdymo centro statuso – užtikrinti žemyninės Kinijos ir Honkongo fondų produktų tarpusavio pripažinimą. Žemyninės dalies ir Honkongo reguliavimo institucijos pristatė

³ Pasaulio banko grupės 2014 m. verslo ataskaitoje (angl. „Doing Business 2014“) Honkongas įvertintas kaip antra labiausiai verslui palanki vieta pasaulyje po Singapūro. Pagal UNCTAD 2013 m. pasaulio investicijų ataskaitą Honkongas 2012 m. buvo trečias didžiausias tiesioginių užsienio investicijų (TUI) gavėjas pasaulyje (75 mlrd. USD) ir trečias didžiausias TUI šaltinis Azijoje (84 mlrd. USD).

⁴ Visi su Honkongu susiję ekonominiai rodikliai yra oficialūs Honkongo surašymo ir statistikos departamento paskelbti statistiniai duomenys.

⁵ Pasak Honkongo pinigų institucijos, bendra indėlių ženminbi juaniais suma ir išleistų indėlių sertifikatų ženminbi juaniais suma 2013 m. pabaigoje siekė 1 053 mlrd. CNH. Bendra indėlių ženminbi juaniais suma ir išleistų indėlių sertifikatų ženminbi juaniais suma 2012 m. pabaigoje siekė 720 mlrd. CNH.

planus, susijusius su būsima schema, kuria būtų sudarytos sąlygos tarptautinių įmonių vadovams parduoti fondų produktus žemyninėje dalyje, o žemyninės dalies fondus parduoti Honkonge. Taip pat Kinija sparčiau vykdė ženminbi juanio internacionalizavimą – dabar Londonas, Paryžius, Frankfurtas, Singapūras ir Taipėjus galės vystytis kaip verslo ženminbi juaniais lengvatinių mokesčių centrai. Honkongas greitai sudarė sąjungas su kitomis lengvatinių mokesčių rinkomis. 2013 m. gruodžio mėn. Honkongo ir Singapūro biržos pasirašė bendradarbiavimo paktą dėl investicinių produktų ženminbi juaniais vystymo. Vis dėlto tikimasi, kad atsirandant naujų rinkos veikėjų išorės konkurencija didės.

Kinijos ekonominės reformos buvo galimybių ir uždavinių šaltinis Honkongui. Honkonge stipriai sureaguota į Pekino planą sukurti bandomąją laisvosios prekybos zoną Šanchajuje. Žiniasklaidoje ir verslo pasaulyje daug spėliota dėl politikos priemonių, kurių reikia, kad naujoji Šanchajaus zona nuo pradžių užtikrintų didesnę RMB konvertabilumą ir laisvesnes į rinką orientuotas palūkanų normas. Kai kurie baiminasi, kad šių sričių liberalizavimas gali kelti grėsmę Honkongo kaip pirmaujančio Azijos finansų centro padėčiai. Verslo bendruomenė sutarė, kad Honkongas turi sustiprinti savo pranašumus, kad išliktų konkurencingas.

Išplėtus paslaugų, kurioms taikomas Honkongo ir žemyninės Kinijos laisvosios prekybos susitarimas, mastą, dar labiau sustiprinti jų ekonominiai ryšiai. 2013 m. rugpjūčio 29 d. Honkongas ir žemyninė Kinija pasirašė Kinijos ir Honkongo glaudesnės ekonominės partnerystės susitarimo (CEPA) X priedą. Abi šalys viešai pareiškė, kad liberalizavimo pagal CEPA apimtis ir mastas yra didesni, nei pagal bet kurį kitą laisvosios prekybos susitarimą, kurį žemyninė Kinija yra sudariusi su kitais partneriais. Iš viso šiuo metu pagal CEPA yra 403 prekybos paslaugomis liberalizavimo priemonės. Centrinė vyriausybė įsipareigojo liberalizuoti žemyninės dalies ir Honkongo tarpusavio prekybą paslaugomis pagal CEPA iki 2015 m. pabaigos, t. y. iki 12-ojo penkerių metų plano pabaigos. Guangdongo provincijos vyriausybė pradėjo įgyvendinti savo pasiūlymą sukurti bendrą Guangdongo, Honkongo ir Makao laisvosios prekybos zoną ir iki 2014 m. pabaigos liberalizuoti Guangdongo provincijos ir Honkongo tarpusavio prekybą paslaugomis.

Honkongo ir Guangdongo vyriausybės bendrai investavo į stambius infrastruktūros projektus ir sukūrė naujas transporto jungtis tarp Honkongo ir Perlų upės deltos. 2010 m. pradėta tiesti greitojo geležinkelio linija tarp Guangdžou, Šendženo ir Honkongo ir pradėtas statyti Honkongą, Džuhajų ir Makao jungiantis tiltas. Šie darbai tvirtai juda į priekį.

Reaguodamas į vietos verslo bendruomenės raginimus Honkongas pradėjo aktyviau dalyvauti regioninėse ir daugiašalėse iniciatyvose, kad išlaikytų savo konkurencingumą kaip regioninis prekybos ir paslaugų centras. Iš pradžių Honkongas planavo prisijungti prie Pietryčių Azijos valstybių asociacijos (ASEAN) ir Kinijos laisvosios prekybos erdvės, tačiau galiausiai priėmė ASEAN pasiūlymą derėtis dėl dvišalio susitarimo. 2013 m. gegužės mėn. Honkongas paskelbė dalyvausiantis derybose dėl laisvosios prekybos susitarimo, apimančio 23 Pasaulio prekybos organizacijos nares. Be CEPA Honkongas taip pat yra pasirašęs laisvosios prekybos susitarimus su Naująja Zelandija, Europos laisvosios prekybos asociacija ir Čile.

Vidaus rinkoje pagrindinis vyriausybės prioritetas 2013 m. buvo spręsti perkaitusios nekilnojamojo turto rinkos problemą. Taikyta įvairių paklausos mažinimo priemonių, įskaitant nemažą nekilnojamojo turto sandorių žyminį mokestį ir griežtesnes būsto paskolų sąlygas. Vyriausybė taip pat panaikino 14 metų senumo paraiškų sąrašo mechanizmą ir vėl pradėjo vadovauti vyriausybės sklypų pardavimo procesui pagal metinę žemės pardavimo programą, kai žemės pardavimą inicijuoja vyriausybė. Dėl to būsto kainos pastebimai stabilizavosi, o pardavimo 2013 m. apimtis sumažėjo 37,7 proc.⁶. Susidūrusi su turto kainų burbulu pavojumi esant ypač mažoms palūkanų normoms, vyriausybė, nepaisydama nekilnojamojo turto sektoriaus daromo spaudimo, nuolat kartojo savo pasiryžimą toliau taikyti šias griežtas fiskalines priemones. Vyriausybės vadovas Chun-ying Leungas taip pat pažadėjo padidinti būsto pasiūlą, kad išspręstų kylančių būsto kainų problemą, dėl kurios plačioji visuomenė nebeįstengia įsigyti būsto ir dėl kurios kyla socialinis nepasitenkinimas. Vyriausybė paskelbė pasiūla pagrįstą būsto strategiją, kuria siekiama per ateinančią dešimtmetį sukurti 470 000 naujų gyvenamųjų būstų, iš kurių 60 proc. būtų socialiniai būstai.

Vyriausybė intensyviau sprendė pajamų ir turto didėjančių skirtumų problemą. Pagrindinis žingsnis buvo 2013 m. rugsėjo mėn. pirmą kartą Honkonge paskelbta oficiali skurdo riba, kuri yra pusė vidutinių mėnesinių namų ūkio pajamų. Išanalizavus 2012 m. padėtį nustatyta, kad prieš nustatant šią ribą žemiau skurdo ribos gyveno 541 000 namų ūkių ir iš viso 1 312 000 gyventojų, o skurdo lygis buvo 19,6 proc. Po to, kai imtasi veiksmų, nustatyta, kad žemiau skurdo ribos gyvena apytikriai milijonas žmonių, o skurdo lygis – 15,2 proc. Paskelbus skurdo ribą padaugėjo lūkesčių, kad vyriausybė imsis daugiau veiksmingų kovos su skurdu priemonių.

2013 m. spalio mėn. siekdama rasti bendrą sutarimą ir sukurti tvarių politikos priemonių vyriausybė pradėjo keturių mėnesių trukmės konsultacijas dėl Honkongo demografinės politikos. Manoma, kad nuo 2018 m. darbo jėga pradės mažėti. Skurdo mažinimas ir pagalba senėjančiai visuomenei bus pagrindiniai ilgalaikiai fiskaliniai uždaviniai. Ateinančiais metais vyriausybė turės vykdyti sudėtingą ir prieštaringą politikos darbotvarkę, apimančią tokius klausimus kaip: našumo didinimas, talentų pritraukimas, darbo jėgos importas, naujų imigrantų asimiliacija, socialinė gerovė, pagyvenusių žmonių priežiūra, fiskalinis tvarumas, ekonomikos augimo valdymas išlaikant subalansuotą ir darnią visuomenę.

Honkongo verslo bendruomenė pasisakė dėl darbuotojų trūkumo ir paragino sušvelninti darbo jėgos importo režimą. Honkongo bendrieji prekybos rūmai teigė, kad yra 110 000 neužpildytų darbo vietų (2013 m. liepos mėn. duomenimis), o tai beveik siekia rekordiškai aukštą 122 000 skaičių 1989 m. Darbuotojų nuolat trūko statybų, mažmeninės prekybos, maitinimo ir priežiūros srityse. Dėl šio klausimo ateityje gali kilti audringų profsąjungų, teisės aktų leidėjų ir verslo vadovų debatų. Atsižvelgiant į palankias darbo rinkos sąlygas 2013 m. darbo užmokestis gerokai padidėjo. Žemos kvalifikacijos darbuotojų darbo užmokestis taip pat labai

⁶ YAR Honkongo vyriausybės duomenimis, gyvenamojo būsto pirkimo sutarčių skaičius sumažėjo nuo 81 333 2012 m. iki 50 676 2013 m.

padidėjo, tai rodo apskritai griežtas darbo rinkos sąlygas. Įstatymais numatytas minimalus darbo užmokestis 2013 m. gegužės mėn. padidėjo nuo 28 HKD iki 30 HKD.

2013 m. vyriausybė pradėjo įgyvendinti du svarbius aplinkosaugos politikos planus: Honkongui skirtą švaraus oro planą ir Tausaus išteklių naudojimo 2013–2022 m. planą. Taip pat ji pakeitė oro taršos indeksą nauju sveikata pagrįstu oro kokybės indeksu, pagal kurį, remiantis oro taršos lygio duomenimis realiuoju laiku, Honkongo gyventojams suteikiama informacijos apie trumpalaikę riziką sveikatai. Su ištekliais susijusio veiksmų plano tikslas – per dešimt metų kietųjų atliekų kiekį sumažinti 40 proc. Jame numatyta galima atliekų apmokestinimo sistema, esamų sąvartynų išplėtimas, naujo deginimo įrenginio pastatymas, perdirbimo skatinimas ir atliekų mažinimas jų susidarymo vietoje. Visuomenei vis labiau rūpi su aplinka susiję klausimai. Siekiant įgyvendinti šiuos vyriausybės planus reikės tvirto politinio įsipareigojimo, visuomenės dalyvavimo, visos bendruomenės paramos ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo Perlą upės regione, ypač dėl švaraus oro iniciatyvų.

EUROPOS SĄJUNGOS IR HONKONGO SANTYKIAI IR BENDRADARBIAVIMAS

2013 m. toliau plėtoti ir stiprinti dvišaliai Europos Sąjungos ir Honkongo santykiai ir bendradarbiavimas. Honkongas tebėra svarbus veikėjas regione ir pagrindinis ES ir žemyninės Kinijos prekybos ir investicijų tarpininkas.

ES išliko antra didžiausia Honkongo prekybos partnerė po žemyninės Kinijos⁷. 2013 m. dvišalė ES ir Honkongo prekyba prekėmis išaugo 3,9 proc. iki 46 mlrd. EUR, ir ES turėjo didėjančių prekybos perteklių⁸.

Dauguma Honkonge esančių užsienio bendrovių yra ES bendrovės – iš viso 1 921, iš kurių 452 regioninės būstinės, 725 regioniniai biurai ir 744 vietiniai biurai (2013 m. birželio mėn. duomenimis)⁹. ES įmonės veikia įvairiuose sektoriuose, visų pirma finansinių ir verslo paslaugų, prekybos, logistikos, statybų ir mažmeninės prekybos. ES įmonės taip pat užima svarbią vietą Honkongo bankininkystės, draudimo ir vertybinių popierių sektoriuose. Honkongas, kuriame susitelkusi viena didžiausių Europos verslo bendruomenių Azijoje, ir toliau pritraukia daug Europos piliečių gyventi ir dirbti.

ES ir Honkongo santykiai investicijų srityje pastaraisiais metais gerokai sustiprėjo. ES tiesioginių užsienio investicijų (TUI) srautas į Honkongą išaugo keturis kartus nuo 3,7 mlrd. EUR 2009 m. iki 15 mlrd. EUR 2012 m.¹⁰, tai rodo, kad ES įmonės Honkongas ir toliau domina kaip investicijų centras. TUI vidutinis metinis srautas iš Honkongo į ES per tą patį laikotarpį buvo 5,3 mlrd. EUR. Honkonge laikomos ES TUI atsargos padidėjo nuo 90 mlrd. EUR 2009 m. iki 133 mlrd. EUR 2012 m. O ES laikomos Honkongo TUI atsargos per tą patį laikotarpį išaugo beveik dvigubai nuo 27,5 mlrd. iki 50 mlrd. EUR.

⁷ Reitingavimas paremtas Honkongo surašymo ir statistikos departamento prekybos statistiniais duomenimis.

⁸ Šaltinis: Eurostatas. „Comext“ duomenų bazė.

⁹ Šaltinis: Honkongo surašymo ir statistikos departamentas.

¹⁰ TUI duomenys, gauti iš Eurostato 2013 m. gruodžio 16 d.

ES verslo bendruomenė labai vertina Honkongo pagarbą teisinei valstybei, jo aukštus skaidrumo standartus, informacijos ir žiniasklaidos laisvę, lengvatinės sąlygas patekti į žemyninės Kinijos rinką ir galimybes gauti kokybiškas paslaugas. ES manymu, šie veiksniai yra būtini siekiant išlaikyti Honkongo gerovę ir jo kaip regioninio ir tarptautinio verslo centro galią.

2013 m. lapkričio 14 d. Honkonge įvyko 7-as Europos Sąjungos ir YAR Honkongo vyriausybės struktūrinio dialogo susitikimas. Struktūrinis dialogas – tai veiksmingas ES ir Honkongo forumas, kuriame svarstomi abiem šalims svarbūs klausimai ir nustatomos būsimo bendradarbiavimo sritys. 2013 m. susitikime abi šalys susitarė stiprinti bendradarbiavimą ir mainus švietimo, inovacijų, aplinkos ir konkurencijos teisės srityse. ES įvertino Honkongo pastangas atnaujinti finansinių paslaugų taisykles ir jo aktyvią kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu. ES išreiškė norą dalyvauti techninėse diskusijose su Honkongu dėl automatinio keitimosi informacija apie mokesčius, atsižvelgiant į tarptautinius pokyčius mokesčių institucijų bendradarbiavimo srityje, ir padaryti greitą pažangą atnaujinant ES valstybių narių ir Honkongo oro paslaugų susitarimus, kad šie dvišaliai oro paslaugų susitarimai atitiktų ES paskyrimo sąlygą. ES taip pat išreiškė norą palaikyti intensyvesnį dialogą reguliavimo klausimais investicinių fondų srityje.

2013 m. nemažai aukšto rango Europos Sąjungos institucijų pareigūnų lankėsi YAR Honkonge. Aukščiausio rango pareigūnas, apsilankęs YAR Honkonge, buvo Europos Komisijos pirmininkas José Manuelis Barroso, kuris lapkričio mėn. susitiko su Honkongo Vyriausybės vadovu ir Teisėkūros tarybos pirmininku. Pirmininkas J. M. Barroso pasakė kalbą 20-osioms Europos Sąjungos biuro Honkongui ir Makao įsteigimo metinėms skirtame renginyje ir pabrėžė ilgalaikius ES ir Honkongo ryšius ir ES aukštu lygiu prisiimtą įsipareigojimą toliau plėtoti šiuos santykius. Kitas aukšto lygio vizitas buvo Europos bankininkystės institucijos pirmininko Andrea Enria vizitas kovo mėn. Per reguliarius vyresniųjų pareigūnų vizitus apsieista nuomonėmis bendro intereso srityse, įskaitant Europos Sąjungos išorės ryšius, finansinių paslaugų reglamentavimą, makroekonominius klausimus, prekybą ir investicijas, gaminių ir maisto saugą ir aplinką bei konkurenciją. Taip pat Honkonge lankėsi keturios Europos Parlamento delegacijos, kurios padėjo pagerinti dvišalius santykius ir bendradarbiavimą su Teisėkūros taryba.

Europos verslui Honkonge pirmiausia atstovauja Europos prekybos rūmai, kurie vykdė įvairią veiklą, kad palengvintų dialogą su vyriausybe, ir padidino ES verslo ir pramonės matomumą 2013 m. Kai kurią veiklą 2013 m. rūmai vykdė bendradarbiaudami pagal Honkongo ir ES akademinių studijų programą (EUAP), kuri buvo pradėta 2012 m. rugsėjo 1 d. EUAP yra konsorciumas, kuriam vadovauja Honkongo baptistų universitetas, jį taip pat sudaro Honkongo kinų universitetas, Honkongo universitetas ir Lingnano universitetas. Jis skatina akademinius mokslinius tyrimus, plėtoja informavimo veiklą ES matomumui didinti ir stiprina akademinį bendradarbiavimą su ES aukštojo mokslo įstaigomis.

Kad būtų labiau sustiprinti ryšiai su Honkongu, ES ir jos valstybių diplomatinės atstovybės toliau vykdė viešą diplomatiją, siekdamos padidinti ES matomumą Honkonge, padidinti

žinias apie ES politikos sritis ir suteikti daugiau informacijos apie jas. Šios politikos sritys, be kita ko, yra prekybos ir reguliavimo, energetikos ir klimato kaitos, finansinių paslaugų reguliavimo, muitinės reikalų, lyčių lygybės, tarpkultūrinio dialogo, akademinų reikalų ir ES vaidmens pasaulyje. Pagrindinė priemonė šiam tikslui buvo produktyvūs ES diplomatinų atstovybių vadovų, Honkongo vyriausybės vyresniųjų narių ir kitų vadovų susitikimai.

ES diplomatinės atstovybės taip pat tarpusavyje bendradarbiavo, siekdamas stiprinti žmonių tarpusavio ryšius ir skatinti akademinius mainus, ir bendromis pastangomis surengė, pavyzdžiui, ES aukštojo mokslo mugę bei ES filmų festivalį ir įgyvendino iniciatyvą „Model EU“.

ES ir toliau plėtos santykius su YAR Honkongu, stiprins ekonominius, prekybos ir investicijų ryšius, toliau bendradarbiaus su verslo atstovais ir pilietine visuomene, skatins judumą ir mainus su Honkongo žmonėmis. Pagrindiniai 2014 m. prioritetai yra finansinių paslaugų reguliavimas ir apmokestinimas, muitinės reikalai, intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimas ir tolesnis ryšių švietimo, mokslinių tyrimų, prekybos ir investicijų srityje plėtojimas.